

anyag megmentett részét használta föl az igen szépen kiállított és gazdagon illusztrált vezérkönyvben, melyből megismerhetjük, miféle kérdésekkel foglalkoztak, miféle kísérleteket tettek (pl. Kacsóh Pongrác a dalтанításban), miféle idegen hatásokat fogadtak be s milyen eredményre jutottak azok, kik nálunk az utolsó évtizedekben a kiseddovás terén élénkebb s értékeőbb (elméleti és gyakorlati) tevékenységet fejtettek ki. Elsősorban ez adja a mű értékét. Anyagának összehordói kizárólag fővárosi emberek, a bírálók között azonban vidéki óvónők is szerepelnek.

A könyv általános és különös részre oszlik. A 24 pontból álló általános rész szól a gyermekről, a gyermek egyéniségéről, megismeréséről, fejlődési rendellenességeiről, az óvónőről, az erkölcsi, testi és értelmi nevelésről, a szoktatásról és példáról, a fegyelmezésről, az állat- és növénygondozásról, a gyermekvédelemről, a szülőkkel való érintkezésről, a napközi otthonról, az óvoda ünnepeiről, az óvoda és iskola kapcsolatáról, a foglalkozási tervről, a gyermekek gyülekezéséről, köszönéséről, kibocsátásáról és uzonnáztatásáról, a terem szellőztetéséről az elsorolt rendben. A 24. pont a fővárosi felügyelő óvónők számára készült utasítást foglalja magában. A különös rész az óvodai foglalkozásnemeket: a beszélgetést, a mesélést, a vers-, mondóka- és dalтанítást, a zenei képzést, a játékokat, a munkaszerít foglalkozásokat (építés, agyag-, papír-, cirok-, hancs- és közös munkákat), a játékos rajzot és a testgyakorlást öleli föl.

Az általános rész első három pontjában Imre Sándor ismerteti a könyv rendeltetését, igen világosan és találóan megjelöli általában a kiseddovó-intézetek és a fővárosi kiseddovó-intézetek feladatát. Ilyen jól érthetően és tisztán kifejtett részek, sajnos, igen kis számmal fordulnak elő a vezérkönyvben, melynek egyik feltűnő vonása, hogy bőbeszédű a világosság és áttekinthetőség rovására. Túláságos sok benne a fölösleges ismétlés és összefoglalás. A szerkesztőnek, úgy látszik, nem kellett a helytel takarékoskodnia, mert fölvelt olyan lírai részleteket is (pl. a gyermekről), melyek nem igen illenek bele nevelési vezérkönyvbe. De ha az elméleti megalapozás ellen több kifogást lehet is tenni, a könyv gyakorlati anyagából és tanácsaiból nagyon sokat jól felhasználhatnak az óvónők. *Kenyeres Elemér.*

Rusztok Károly: Népművelésügyi közigazgatás. Eger, 1928. A szerző kiadása. (223 l.) — Ára 8 pengő.

Heves vármegye kir. tanfelügyelőjének e tekintélyes kötetéből a népművelés mai munkájának minden területén eligazodhatunk. Nem elméleti pedagógiai fejtegetésről van itt szó, hanem a valóságról és ennek rendben-tartásához szükséges közigazgatási rendelkezésekről. Ezek ismertetésére éppen olyan nagy szükség van, mint a neveléstudomány elméleti megalapozására, mert ezek szigorú végrehajtása nélkül nem igen lehet szó a nevelési elvek megvalósításáról és a jövő fejlődési útjának egyengetéséről. Megismerjük a könyvből a kiseddovás, az elemi népoktatás és az iskolán kívüli népművelés egész körét. A tanulókra és az óvónőkre, illetőleg a tanítóokra

vonatkozó jogokat és köteleességeket, valamint az egyes intézmények tárgyi feltételeit. Betekintést nyerünk az egyes intézmények vezetőinek, ellenőrzőinek és felügyelő hatóságainak gondozó és kormányzati munkájába és képet alkothatunk a nagy tömegek művelődési lehetőségeiről. A könyvet a szerző elsősorban a tanügyi közigazgatásban dolgozó hivatalnokok, igazgatók és tanítók számára írta, de tanulságot meríthetnek belőle mindazoknak az iskoláknak a vezetői is, akik tanítványaikat a népiskolákból kapják és mindazok a tanügyi férfiak, akik az iskolán kívüli népművelés útján bekapcsolódnak a nagy tömegek fölemeléseért folytatott munkába. Szüksége van erre a könyvre minden kultúrpolitikusnak és minden pedagógusnak, aki a nemzeti köznevelés szervezetében egy kissé részletesebben akar tájékozódni a népnevelésről. Haszonnal forgatják a közigazgatás más területén dolgozók és mindazok, akik a nemzeti köznevelés munkájába a maguk sajátos munkaterületéről akarnak hidat építeni. A könyv beosztása világos, stílusa egyszerű, a tárgymutató megkönnyíti használatát. *Quint József.*

Békés vármegye törvényhatósági iskolán kívüli népművelési bizottságának évkönyve MCMXXVIII. Szerkesztette: **Tantó József**, népművelésügyi titkár. Átnézte: *Dr. Daimel Sándor* alispán. Békéscsába, 1928. 192 l.

Népoktatásunk törvényes rendezése óta egyre határozottabbá vált annak a tudata, hogy az oktatást a tanköteles koron túl levő ifjúságra és a felnőttekre is ki kell terjeszteni. Mégpedig egyrészt az elmaradt iskolai oktatás pótlása végett, másrészt az iskolanyújtotta műveltség kiegészítése, valamint az időszerűvé váló kérdések ismertetése céljából. A népművelésügynek természetesen kedvezett korunk demokratikus iránya is. Szükségességét azonban annak a belátása tette nyilvánvalóvá, hogy a társadalmi és gazdasági föllendülést a kultúra általános színvonala határozza meg s így a társadalmi és gazdasági fejlődés valójában a nép erkölcsi és szellemi fejlettségétől függ.

A népművelési mozgalom a társadalomból is indult ki s jöhet lassan haladt, 1911-ben már meg leheftt szervezni az Országos Szabadoktatási Tanácsot. Az addig kialakult népművelési intézmények egységes és tervszerű irányítása lett a feladata.

1922-ben az egész népművelésügyet újjászervezték. Gondozására a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban külön ügycsoportot létesítettek és elrendelték az iskolán kívüli népművelési bizottságoknak törvényhatóságokként való megalakítását. E bizottságoknak az a feladatuk, hogy a népművelés iránt való érdeklődést ébren tartsák; a népművelés javára fokozzák a társadalom erkölcsi és anyagi támogatását; az összes erre alkalmas intézményeket bevonják a népművelési munkába és egyben biztosítják népművelési tevékenységük tervszerűségét és összhangját.

A törvényhatósági népművelési bizottságok szinte nemes versenyre keltek új hivatásuk területén. A már eddig is elért eredményeknek szép bizonyosága Békés vármegye évkönyve. Kiállítása igen tetszetős, tartalma pedig gazdag, tanulságos és sok jóval biztató.